

A SZÁZÉVES HÁBORÚ (1337-1453)

A háború kirobbanása

- Franciaországban 1328-ban kihal a Capeting dinasztia férfiága.
- VI. Fülöp (1328-1350): Valois-család
- III Edward: angol király – Szép Fülöp unokája ⇒ meg akarja szerezni a francia trónt
- Emellett az angolok meg akarták szerezni Flandriát és Aquitániát is.
- Flandria: néhány város III. Edwardot ismerte el urának – ok: a francia uralom alatt magas adók - és
- Olcsó angol gyapjú behozatalának tilalma

A háború első szakasza. (1337-1360)

- III. Edward támadása - sorozatos angol győzelmek
- az angolok hadserege sokkal fejlettebb (zsoldosok, íjászok, gyalogosok, lovagok, tüzérség, ágyú).
- Harcok:
- 1346 Crécy a modern gyalogos-íjász angol sereg megveri a lassú francia lovagsereget.
- 1347 Calais beveszik az angolok (ez lesz a partraszállás fő bázisa)
- 1356 Poitiers II. Jó János (1350-1364) francia királyra megsemmisítő csapást mér a “Fekete herceg”, aki elfogja Jó Jánost.
- A vereség oka: a francia lovagság elavult, fegyelmezetlen
- Franciaországban egyre nő az adó, az éghajlat lehűl, a szegénység és az éghajlatváltozás miatt járványok törnek ki (1348 Pestis) ⇒
- Parasztfelkelés: 1358 Jacquerie felkelés, vez.: Guillaume Caillet kapcsolatba lép a párizsi felkeléssel: Etienne Marcell párizsi takácsmester vezeti hamar leverik.
- Károly trónörökös teremt rendet, aki az angolokkal is békét köt:
- Bretigny-béke: Károly trónörökös /később: V.(bölc) Károly / és
- III. Edward között - III. Edward lemondott a trónigényről és cserébe nagy területeket kap (Franciaország délnyugati területei Normandia és Anjou kivételével), és hatalmas hadisarcot.

A háború második szakasza (1369-1420.)

- V.(Bölcs) Károly (1364-1380): megerősíti a királyi hatalmat
- zsoldoshadsereget szervez
- kiújulnak a francia - angol harcok.
- a franciák visszaszerzik az angolok által elfoglalt területeket – majd: fegyverszünet (1375. Brügge)
- VI (Őrütl) Károly (1380-1422) alatt a francia királyi hatalom meggyengül
- A burgundi hercegség megerősödése
- Köv.: az angolok támadása ⇒ a harcok kiújulása
- angol fölény
- A francia nemesség egyik része V. Henriket, a másik része pedig a trónörökös VII Károly ismeri el uralkodónak.
- 1415. Azincourt: V. Henrik győzelme az angolok elfoglalják Párizst is.
- 1420. Troyesi-béke: francia-angol perszonálunió létrejött
- V. Henrik VI. Károly lányát elveszi – ő öröklő a trónt
- A trónörökös (később VII. Károly) kizárják a az öröklésből.

A háború harmadik szakasza (1420-1453.)

- Az angolok érvényesíteni akarják a Troyes-i béke pontjait
- Jeanne d'Arc isteni küldetése: VII. Károlyt trónra kell segítenie. (önmagát isten kiválasztottjának tartó)
- 1428-ban VII. Károly elfoglalja Orleanst, Reimset - Jeanne d'Arc vezetésével
- 1431-ben boszorkányként elégetik az angolok
- A franciák 1436-ban bevonulnak Párizsba
- 1453. csak Calais marad angol kézen
- VII. Károly (1435-1461) és fia XI. Lajos (1461-1483) megteremti az ország területi-politikai egységét
- Központi hatalom megerősítése, zsoldoshadsereg, hivatalnokok

Anglia belső helyzete:

- kezdetben: sikerek (III. Edward)
- gazdasági fejlődés: gyapjúszállítás Flandriába – vissza: iparcikkek
- de: angol textilipar is fejlődik – flandriai takácsok áttelepülése
- 1348. pestisjárvány – népességcsökk. 4 mill-ról 2.5 -2 mill-ra
- köv.: munkaerőhiány – de: nincs béremelés + adónövelés
- a földesurak törekvése a röghözkötés+a háború előtti (olcsó) bérek fizetése.
- Wyclif nézetei: Ő az egyház világi intézményei ellen harcolt.
- John Ball: radikálisabb volt, mint Wyclif, az isten előtti egyenlőséget hirdette.
- 1381-ben parasztfelkelés tört ki Angliában: vezetője Wat Tyler
- egy petíciót nyújt be az angol királynak, de az nem fogadja el, ezért 8000 ember fegyveresen föllázad, de leverik.
- A harcok következménye, hogy Angliában megszűnik a parasztok jogi és személyi kötöttsége. Kialakul a szabad paraszti réteg

A "rózsák háborúja" (1455-1485)

- a dinasztia két ága a York (fehér rózsza) és a Lanchester (vörös rózsza) csatázik
- mindkét család kihal
- 1485-től a Tudor dinasztia kerül a trónra.
- VII. (Tudor) Henrik (1485-1509) hozzáfog a korlátlan királyi hatalom kiépítéséhez.

Az Ibériai-félsziget a XIV-XV. században

- Portugália, Kasztília és Aragónia kialakulása a XIII. század végére
- 1479. Kasztíliai Izabella és Aragóniai Ferdinánd házassága ⇒ Spanyolország létrejötte
- 1492. A reconquista befejezése: Granada visszafoglalása (az utolsó muzulmán állam)